

A Tanács következtetései (2014. május 21.) a fenntartható Európa stratégiai erőforrásául szolgáló kulturális örökségről

(2014/C 183/08)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

ELISMERVE, HOGY:

1. A szerződés kimondja, hogy az Unió biztosítja Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását.
2. A kulturális örökség a múlt által ránk hagyott források összessége – legyen az tárgyi, szellemi vagy digitális (eleve digitális vagy digitalizált) formátumú –, beleértve a műemlékeket, lelőhelyeket, tájakat, készségeket, gyakorlatokat, tudást és az emberi kreativitás megnyilvánulásait, valamint azokat a gyűjteményeket, amelyeket olyan köz-, illetve magánszervezetek őriznek és tartanak fenn, mint a múzeumok, a könyvtárak és az archívumok. A kulturális örökség az idő folyamán az emberek és környezetük közötti interakció révén alakult ki és folyamatosan bővül. E források kulturális, környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból kiemelkedő értéket képeznek a társadalom számára, fenntartható kezelésük ezért a 21. század stratégiai döntését jelenti.
3. A kulturális örökség olyan felbecsülhetetlen érték Európa számára, amely egyben az európai projekt alapvető alkotóelemét jelenti.
4. A nem reprodukálható kulturális örökség, amely egyedülálló, pótolhatatlan és mással fel nem cserélhető, napjaink modern életének minden területét érintő kulturális, környezeti, társadalmi, gazdasági és technológiai átalakulásokhoz köthető, komoly kihívásokkal szembesül;

HANGSÚLYOZVA, HOGY:

5. A kulturális örökség fontos szerepet tölt be a társadalmi tőke megteremtésében és fejlesztésében, mivel képes:
 - a) ösztönözni és elősegíteni a polgárok közéletben való részvételét;
 - b) javítani az életminőséget, valamint az egyének és közösségek jólétét;
 - c) előmozdítani a sokszínűséget és a kultúrák közötti párbeszédet azáltal, hogy hozzájárul egy tágabb közösséghez való tartozás érzésének erősítéséhez, valamint a népek közötti megértés és tisztelet erősítéséhez;
 - d) hozzájárulni a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez, illetve a társadalmi befogadás, a kulturális és társadalmi szerepvállalás, valamint a nemzedékek közötti párbeszéd és a társadalmi kohézió előmozdításához;
 - e) lehetőséget nyújtani a készségek, a tudás, a kreativitás és az innováció fejlesztésére;
 - f) hatékony oktatási eszközként szolgálni a formális, nem formális és informális oktatásban, illetve az egész életen át tartó tanulásban és a képzésben.
6. A kulturális örökségnek – többek között a kulturális és a kreatív ágazat szerves részeként – fontos gazdasági hatása van, mivel egyebek mellett:
 - a) az inkluzív helyi és regionális fejlesztés meghatározó hajtóerejét képezi, és jelentős externáliákat teremt különösen a fenntartható kulturális turizmus elősegítése révén;
 - b) előmozdítja a fenntartható vidék- és városfejlesztést, illetve -regenerációt, amit számos európai régió és város kezdeményezései is tükröznek;
 - c) változatos munkalehetőségeket teremt.
7. a kulturális örökség fontos szerepet tölt be az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósításában, mivel társadalmi és gazdasági hatásai vannak, és mivel hozzájárul a környezeti fenntarthatósághoz;
8. a kulturális örökség a kultúrpolitikán felül számos közpolitikát érint, melyek között említendők a regionális fejlesztésre, a társadalmi kohézióra, a mezőgazdaságra, a tengerügyre, a környezetvédelemre, az idegenforgalomra, az oktatásra, a digitális menetrendre, valamint a kutatásra és az innovációra vonatkozó szakpolitikák; E szakpolitikák közvetlen vagy közvetett hatással vannak a kulturális örökségre, a kulturális örökség pedig kiváló lehetőségeket biztosít céljainak megvalósításához. Ezeket a lehetőségeket ezért teljes mértékben el kell ismerni és fejleszteni kell;

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT ÉS A BIZOTTSÁGOT, HOGY SAJÁT HATÁSKÖRÜKÖN BELÜL, A SZUBSZIDIARITÁS ELVÉT KELLŐKÉPPEN FIGYELEMBE VÉVE:

9. ismerjék el a kulturális örökségben rejlő értéket és aknázzák ki a demokratikus, etikai, esztétikai és ökológiai értékeken alapuló társadalom fejlesztésének közös stratégiai erőforrását jelentő kultúrában, illetve kulturális örökségben rejlő lehetőségeket, különösen a mostani válságos időkben;
10. szilárdítsák meg a kulturális örökségben érdekelt felekkel való párbeszédet a kulturális örökség gondozását és fenntartható fejlesztését célzó összehangolt szakpolitikák és intézkedések meghatározása és végrehajtása érdekében, valamint mozdítsák elő a nemzetközi és kormányközi szervezetekkel – különösen az Európa Tanáccsal – folyó együttműködést;
11. egységes, holisztikus megközelítést alkalmazva mozgósítsák rendelkezésre álló forrásaikat a kulturális örökség támogatása, erősítése és előmozdítása érdekében, és mindeközben vegyék figyelembe a kulturális örökség kulturális, gazdasági, társadalmi, környezeti és tudományos alkotóelemeit;
12. járuljanak hozzá a kulturális örökség általános érvényesítéséhez a nemzeti és európai szakpolitikákban;
13. azonosítsák és használják ki az uniós és a nemzeti közpolitikák – a kultúrpolitikán túl többek között a regionális fejlesztési, a kohéziós, az agrár-, a tengerügyi, a környezetvédelmi, az éghajlat-változási, az idegenforgalmi, az oktatás-, valamint a kutatási és innovációs politika – közötti sinergiákat annak céljából, hogy hozzáadott értéket hozzanak létre;
14. amennyiben van rá mód, javítsanak a forráshoz jutás lehetőségein és a lehető legjobban használják ki a köz- és a magánszféra rendelkezésére álló programokat, továbbá a helyi és regionális fejlesztésre irányuló integrált stratégiák részeként támogassák a kulturális örökségbe történő beruházást a rendelkezésre álló nemzeti és uniós programok és az uniós strukturális alapok keretein belül, a partnerségi megállapodásokkal összhangban;
15. továbbra is támogassák az Európai Örökség címre vonatkozó uniós fellépést⁽¹⁾;
16. továbbra is mozdítsák elő a kulturális örökséggel kapcsolatos oktatást, és hívják fel a nyilvánosság figyelmét a kulturális örökségben rejlő, a fenntartható fejlődést elősegítő lehetőségekre, valamint a civil társadalommal együttműködve ösztönözzék a polgárok – különösen a gyermekek és a fiatalok – szerepvállalását;
17. tökéletesítsék a kulturális örökségre vonatkozó minőségi, illetve mennyiségi adatok gyűjtésének és elemzésének folyamatát, beleértve a statisztikákat is;
18. ösztönözzék a digitális tartalmak finanszírozását, fejlesztését és terjesztését, illetve a kulturális örökséggel kapcsolatos, kulturális és oktatási jelentőséggel bíró, innovatív szolgáltatások elérhetőségét a polgárok számára, valamint segítsék elő a nyilvánosság hozzáférését a kulturális örökséghez kapcsolódó digitális forrásokhoz és szolgáltatásokhoz, többek között az Europeana révén;

FELHÍVJA A TAGÁLLAMOKAT, HOGY:

19. támogassák a hosszú távú, kulturális örökséggel kapcsolatos, tényeken alapuló, illetve a társadalom és a polgárok által irányított szakpolitikai modelleket;
20. erősítsék meg a kulturális örökségnek a fenntartható fejlődésben betöltött szerepét, a hangsúlyt a város- és vidékfejlesztési, illetve az átalakítási- és rehabilitációs projektekre fektetve;
21. ösztönözzék a kulturális örökség és más szakpolitikai területek, valamint a köz- és magánszférabeli szereplők közötti kapcsolatépítést és együttműködést minden érintett területen és a különböző kormányzati szinteken;
22. vegyék fontolóra a kulturális örökség bevonását a Tanács következő kulturális munkatervének keretébe, amely 2015-től kerül végrehajtásra;
23. erősítsék az érdekelt felekkel folytatott, határokon átnyúló, régiók közötti és transznacionális együttműködést a kulturális örökséghez kapcsolódó kérdésekben;

⁽¹⁾ HL L 303., 2011.11.22., 1. o.

24. mozdítsák elő a kulturális örökség védelméhez, fenntartható kezeléséhez, illetve fejlesztéséhez szükséges azon hagyományos ismereteket és készségeket, amelyeket tovább kell adni a következő generációknak a humán-tőke fejlesztése, valamint Európa kulturális értékei folyamatos védelmének és az ahhoz való hozzáférésnek a biztosítása érdekében;
25. továbbra is működjenek együtt a kulturális örökséggel kapcsolatos kutatási menetrend ügyében, és erősítsék meg a kulturális örökségre vonatkozó olyan kutatási kezdeményezések támogatását a „Horizont 2020” kutatási és innovációs keretprogram keretében, mint a „Kulturális örökség és globális változás: új kihívás Európa számára” című közös programozási kezdeményezés;

FELKÉRI A BIZOTTSÁGOT, HOGY:

26. elemezze a kulturális örökség gazdasági és társadalmi hatásait az Unióban, és vegyen részt a kulturális örökségre vonatkozó stratégiai megközelítés kidolgozásában;
 27. az Európa 2020 stratégia értékelése során vegye figyelembe a kulturális örökség hozzájárulását a stratégia célkitűzéseinek eléréséhez;
 28. az állami támogatási szabályok alkalmazása során vegye figyelembe a kulturális örökség sajátos jellegét;
 29. támogassa az uniós programok keretében finanszírozott projektekből származó bevált gyakorlatok megosztását és alkalmazását a kulturális örökség fenntartható használatának és kezelésének előmozdítása érdekében;
 30. nyújtson további uniós szintű támogatást a köz- és magánszférában tevékenykedő kulturális örökségi szakértők és szakemberek, valamint civil társadalmi szervezetek közötti kapcsolatépítéshez és erőforrás-egyesítéshez.
-